

Sächsische

3 A

9515

Landesbibl.

Zittav.

L 8
864.

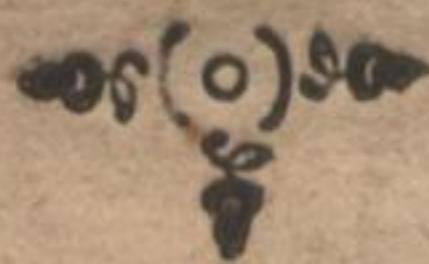

THESES
DU
ESSENTIA SACRA-
MENTORUM,

AD PUBLICAM DIS-
PUTATIONEM IN ILLV-
stri Schola Nassovica-Her-
bornensis proposita

JOHANNE PISCATORIS, sacra-
rum literarum Professore:

RESPONDENTE
Johanne-Jacobo Nis-
nacro Heibornensi.

AMBURGÆ
Typis Schönfeldianis.

Thes. 8°

864.

Sächsische
Landesbibliothek
21 JULI 1980

Dresden

LIBERIUS MATHES

ORNATISS. VIRO,
JOHANNI OPSIMATHI
MORAVO, AMICO SUO
SINCERO,

Johann. Piscator S. P. D.

EN tibi, mi Dn. O-
psimathes, theses
illas meas de essen-
tia Sacramentorū, quas ante
hoc tempus tuo rogatu ma-
nu mea scriptas tibi dedi, ty-
pis Corvini nostri excusas!
Quas quidē ut excudi cura-
rē, fecit ultima tua ad me epi-
stola, ante paucos dies mihi
reddita: in qua scribis, illas
multum isthic edificare, tēq;
plurima exempla descripsi-

A 2 se.

se. Volui igitur & te descri-
bendi labore sublevare, & æ-
dificationē piorum promo-
vere. Ut autem has ipsas the-
ses mittere nominati mad te,
& sub tuo nomine in lucem
ederem: suafit tum tua erga-
me observātia, tum zelus in
negotio Domini promovē-
do: quatenus nimirum sata-
gis ut vitia quæ Cœnæ Do-
minicæ in Papatu obrepse-
runt, in ecclesiis istorum lo-
corum corrigantur , atq; ita
hoc sanctum Domini insti-
tutum primævæ atque Apo-
stolicæ simplicitati ac since-
ritati conformetur. Faxit
Deus

Deus, ut fraternæ tuæ ac piæ
monitiones locum apud pi-
os fratres inveniant: ad no-
minis divini gloriam, ecclæ-
siarum illarum ædificatio-
nem, & fratrum illas guber-
nantium laudem. Amen.
Herbornæ 26. Aug. 1611.

A 3   THE-

THESES
DE ESSENTIA SA-
CRAMENTORUM.

I.

Essentia Sacramentorum cōsistit partim in materia co-tum, partim in forma.

II.

Materia Sacramentorum est res aliqua visibilis : cāq; vel sub-stantia, vel actio. Substantia: ut in paschate agnus & panes azy-mi, in baptismo aqua, in cœna Dominica panis & vinū. Actio: ut in circuncisione amputatio præputii , in paschate agni ma-ctatio , affatio & comestio cum azymis : in baptismo immersio in aquam & extractio , vel aquæ affusio, corporisque ablutio: in cœna

cœna Dominica panis fractio, vi-
ni è cantharo in poculum effu-
sio, utriusq; præbitio & acceptio,
denique panis concrecio & vini
bibitio.

III.

**Forma Sacramentorum est
ad juncta rebus visibilibus à Deo
Significatio.**

IV.

**Significatio Sacramentorum
est relatio rerum visibilium ad si-
gnificandum sacrificium Chri-
sti, vel saltē effectum illius.**

V

**Est autem significatio Sacra-
mentorum duplex: videlicet res
præsentatio sacrificii Christi, & te-
stificatio de illius efficacia.**

VI.

**Repræsentatio fit per analo-
giā seu similitudinem, quam res.**

A 4   viii-

visibiles habent cum sacrificio
Christi , vel saltem cum effectu
illius. Sic amputatio præputii in
circumcisione repræsentabat ef-
fectum sacrificii Christi , videlicet
amputationem sordium pecc-
ati; eamque duplicem: nempe
remissionem peccatorum, & ex-
purgationem realem per rege-
nerationem Spiritus sancti. Sic
agnus paschalis repræsentabat
corpus Christi : integritas illius
sanctitatem naturæ humanæ
Christi : mactatio atque affatio
crucifixionem corporis Chri-
sti: comedio cum azymis aetio-
nem fidei applicantis sibi sacri-
ficium Christi & studentis ope-
ribus bonis. Sic aqua baptismi
repræsentat sanguinem Christi:
fusio aquæ effusionem sanguinis
Christi in cruce : ablutio sordi-
um

9

um corporis ablutionem sordidum animæ; cùmque duplisem: nempe tum remissionem peccatorum , tum expurgationem realem à peccatis. Item immersio in aquam , olim usitata , re-præsentabat mortificationem veteris hominis, extractio autem atque emersio ex aqua vivificationem hominis novi. Sic panis cœnæ Dominicæ repræsentat corpus Christi , vinum / sanguinem Christi: fractio panis ^mcru-cifixionē corporis Christi, fusio viniⁿ effusionem sanguinis Christi in cruce : præbitio utriusque applicationem sacrificii Christi in mente Dei : acceptio utriusque & fruitio applicationem sacrificii Christi in mente credentis.

^aDant. 30. V. 6. Rom. 2. V. 29. Col. 2. V. 11. 6. 1.
Cor. 5. V. 7. c s. Petr. 1. V. 19. d r. Cor. 5. V. 7.
A s *s. Pet.*

1. Pet. 1. v. 19. e 1. Cor. 5. v. 8. f 1 Ioh. 1. v. 7.
 g. Act. 22. v. 16. h. Act. 2. v. 38. Ephes. 5. v. 26.
 Col. 2. v. 11. Tit. 3. v. 5. i Rom. 6. v. 3. & seq.
 k. Matth. 26. v. 26. Marc. 14. v. 32. Lue.
 22. v. 19. l. Cor. 11. v. 24. l. Matth. 26. v.
 28. Marc. 14. v. 24. m. Lue. 22. v. 19. n. Cor.
 11. v. 24. n. Matth. 26. v. 28. Marc. 14. v.
 24. Lue. 22. v. 20. o. Cor. 10. v. 16.

VII.

Atque hæc de Sacramentali
 repræsentatione. Jam testifica-
 tio sacramentalis est , qua Deus
 homini credenti testatur , se ei
 applicare & posthac applicare
 velle effectum sacrificii Christi:
 premitendo scilicet ei peccata,
 tanquam per sacrificium Christi
 expiata ; cumque magis ac ma-
 gis regenerando seu renovando
 per Spiritum sanctum, tanquam
 sacrificio Christi promeritum.
 Hęc testificatio fit per signorum
 sacramentalium applicationem,
 quæ fit manu ministri.

p. Denuo. 30. v. 6. Ad. 32. v. 16. Ad. 2. v. 38. Ephes.
 5. v. 26

VIII.

Doctrina modò expòsita illustrari potest similitudine limitis: cuius essentia constat ex lapide, tanquam materiâ; & ex adjuncta lapidi significatione, tanquā formâ. Est enim limes lapis significans distinctionem agrorū. Et in hunc sensum intelligendum videtur dictū Irenæi, lib. 4. cap. 34.
Quis est à terra panis, percipiens vocatiōnem Dei, jam non communis' panis est, sed eucharistia, ex duabus rebus cōstans, terrenâ & cœlesti. Ubi Irenæus per rem terrenā intelligit ipsam substantiam panis: per rem cœlestem verò intelligit significatiōnem ei adjunctam per vocationē seu institutionem Dei. Quæ significatio utique res cœlestis atque spiritualis est, quæ non nisi mente

mente ac fide percipi potest. Et
hæc significatio facit ut panis ille
sit eucharistia, hoc est, $\mu\nu\mu\delta\alpha\nu\nu$
mortis Christi, quo monemur de
gratiis Deo pro illa agendis.

IX.

Porrò ex hac doctrina judica-
ri potest, fractionē panis in cœ-
na Domini non esse cærimoniā
 $\alpha\delta\alpha\phi\sigma\nu$ sed necessariam atq; es-
sentialē : ut quæ pertineat ad
illius materiam, necessariāque sit
ad integrandum ejusdem formā,
videlicet ad repræsentandum sa-
crificium Christi.

X.

Judicari etiam hinc potest, si-
dem communicantis, seu perci-
pientis Sacramentum, esse de es-
sentiā illius; ut quæ pertineat ad
illius formam, videlicet ad testi-
ficationē de gratia Dei erga per-
cipien-

cipientem. Deus enim per Sa-
cramentum de gratia sua testifi-
catur soli credenti. Tolle fidem
in percipiente Sacramentum;
pabit illa Dei testificatio; ac pro-
inde peribit forma Sacramenti.
Etsi enim minister Sacramentū
administrat etiam infideli, puta
hypocritæ: tamen id illi Sacra-
mentum non est, quia non per-
cipit illud ut Sacramentum, vi-
delicet ut sigillum promissionis
gratiaz.

XI.

Adhæc judicari hinc potest,
Sacramenta non conferre grati-
am ex opere (ut loquuntur) ope-
rato. Nam si hoc esset, non ne-
cessariò ad ea requireretur fides
in percipiente.

XII.

Postremò judicari hinc po-
test,

test, loquutiones Scripturæ, per
 quas Sacramentis tribuuntur no-
 mina rerum significatarum, non
 proprias, sed metonymicas esse:
 quippe quum Sacra menta ad res
 significatas sese habeant ut rela-
 ta ad correlata. Nullum autem
 relatum est ipsum correlatum,
 sed est ad illud certo modo affe-
 ctum. Et Sacramentum ad rem
 Sacramenti affectum est ut adjū-
 etum ad subjectum, nempe ut si-
 gnum ad rem signatam. Tales
 loquutiones sunt, quum circum-
 cisio dicitur esse q̄ fedus Dei: quū
 agnitus nominatur & pascha sive
 pesah, id est, transitus: quum ba-
 ptismus nominatur / ablutio pec-
 catorum : quum panis eucharisti-
 sticus dicitur esse: corpus Chri-
 sti, itemq; vīnum eucharisticum
 & sanguis Christi. Quare errant
 qui

qui verba Christi de pane & vino
eucharistico pronuntiata, aliter
quam per metonymiam intelli-
gunt atque interpretantur.

*¶ Gen. 17. V. 10. & 13. ¶ Matth. 26. V. 17. 18.
¶ 19. Exod. 12. V. 31. ¶ Act. 22. V. 16. ¶ Matth.
26. V. 26. Marc. 14. V. 22. Luc. 22. V. 19.
¶ Cor. 11. V. 24. ¶ Matth. 26. V. 28. Marc.
14. V. 24.*

3A 9515

Bibl.

The

Datum der Entleihung bitte hier einstempeln!

